

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "

Helyben háshoz hozva:

Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
hónap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kárlatok visszaadása
vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes szám ára 8 fillér.

Mit várnak az általános választójogtól?*

Irtó Bernát István.

Mit várnak az általános választójog magyarországi hívei ennek a korszakos reformnak életbeléptetésétől? Ebben a tekintetben a füzetek, cikkek és tanulmányoknak abban a naponta fokozódó tömegében, melyet a könyvpiacra látunk, jogot követel magának figyelmünkre az a vaskos kötet, melyben Kristóffy József, Magyarország volt belügyminisztere választójogi beszédei vannak összefoglalva.

Ajánlva van a mű Fejérváry Géza bárónak, a választójogi kabinet fejének és vezérének, a harcban mindig bátor és rendíthetetlen igaz bajtársnak, a szerző hálája és mély tisztelete jeléül. A műhöz az előszót Horváth Károly irtó, ugyancsak az ő tollából erednek a magyarázatok is.

Kristóffy, mint maga is bevallja, nem volt mindig az általános titkos választójog híve, sőt úgy tudjuk, hogy állást foglalt nem egyszerűen. Szerinte azonban ez csak azért történt, mert akkoriban még nem tartotta a nemzetet megérettnek rá. Azonban, szerinte, a politikában a szükségszerűségek uralkodnak és az ilyes hazájának szolgálatát, aki e szükségszerű-

* Szerzőnek „Az általános választójog eredményei” című most megjelent értékes tanulmányából. (Budapest, Kilián Frigyes bizománya. Ára 1 K.)

segeket felismerve, követeli őket még akkor is, ha azok ez előtt vallott nézetével ellenkeznek. Az általános titkos választójog mellé állott akkor, amikor látta, hogy ezzel milliók szívét fogja dobantani. Amidőn ezt tette, nyilatkozatával ártani nem akart, sőt meg volt győződve, hogy egyedül az országnak és a népnek fog használni (60. lap) Elismeri azt is, hogy egészen 1905-ig azért nem hangostatta az általános választójogot, mert a pártkötelék feszélyezte és a statisztikai adatokat sem ismerte. Meggyőződés azonban arról, hogy a népnek nagy tömege az általános választójog után óhajtozik (!), annál inkább mellé kellett hogy álljon, mert szerinte ebből az országra nézve végtelen sora származik a kívánatos eredményeknek.

Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy az általános választójog mellett ki van zárva az obstrukció (19. lap.), mert ilyen parlamentben annak könnyű szerrel vetnek gátot. A mutatózó bajokon csakis ez utón lehet segíteni, mert csakis ez emeli föl a nép millióit és általa válik a népképviselő igazán oly népképviselővé, mely első sorban a nép érdekeivel törődik. Az utó elvek megjelenése új medret fog vájni Magyarországnak törvényes igényét. Hasznos munkásság indul meg az egész vonalon, mit parlamenti konvulziók zavarni nem fognak. Orvosolni fogják a nép bajait, munkája és kenyere lesz elég, szóval intenzív gazdasági és szociális politika érvényesül, olyan, mely a népethét könnyíteni fogja és az egész országot az eddig nem ismert színvonalra emeli. Mielőtt ennek koronája gyanánt megjelenik a legszebb eredmény: a királyi és az igazi nemzet között létrejött béke és az egyetértés...

Arra, hogy ezeket az eredményeket elérjük, igazán nagy a szükségünk. Mert tudnunk kell, hogy Kristóffy szerint a gazdasági helyzet igazán rettenetes. Nincs kenyér és nincs munka.

A mezőgazdaságot űző nép 13 millió, ami magában véve is rettenetes, mert hiszen Carey szerint az őstermelés barbár nemzetnek való foglalkozás. Európában körös-körül minden ország a kapitalista termelés felé halad, egyedül Magyarország tengődik a gazdasági élet lehező legalacsonyabb fokán, mintha az lenne hivatása, hogy örökre más államok eltartására művelje földjét.

Az általános választójog azonban nemcsak gazdasági előnyöket szül, megtisztítja a politikai erkölcsöket is, mert lehetővé teszi, hogy a tiszta lelkiismeret és a fertőzetlen meggyőződés szabadon nyilvánuljon. Vége lesz a csunya lélekviszálynak, meg fogja szüntetni a terrorizmust, kiirtja az etetés és itatás rut, de meggyökeresedni szokását. Magában az a tény, hogy a nép szóhoz jut a törvényhozásban, elégedő arra, hogy a kizárt milliók mélyeségei elégedetlenségét orvosolja.

Ennyi kilátásba helyezett áldással szemben alig bírhat súlylyal azok ellenvetése, akik a magyar nemzet fensőbbiségét, a műveltebb rétegek sorát általa kockára téve látják. Ez aggodalmaknak úgy sincs szerinte semmi alapja. A nép bajainak felsorolása az azokra való hivatkozás sokszor felcsillan a beszédekben. Ebben persze az egyoldalú agrár-feudális irányzat a bűnös.

Az általános szavazati jog segítségével még a drágaságot is orvosolni lehet. Megszűnik a kivándorlás, boldog hatalmas lesz az ország.

Ezek az érvek voltak azok, a melyekkel

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A napkirályné a cárné és Krikay bácsi.

— Hárman a Lipótmezőn. —

Irtó: Krónikás.

A Lipótmezőn jártunk. Ezerháromszázat láttam az élő halottak közül, ezerháromszáz embert egy délután, akik közül mindegyiknek más és más rögeszméje van. Olyanok voltak — az Isten bocsássa meg ezt a hasonlatot — mint a megkerült birkák egy csordában. Henteregték a poros udvaron, keringtek, dögöngtek, őrös szemekkel bámulták a semmit, hebegtek, dadogtak, állati hangokat ültöztettek. Rémes, hogy milyen állat az ember, ha a nagyszerű gépezetben meghibban valami.

Három volt a legérdekesebb a legkevésbé, szánivaló köztük:

A »napkirályné«.

Szép elegáns szalonjában, a drágán fizetett külön osztályon ült a napkirályné, körülötte udvarhölgyei, az az holdjai. Mikor közeledtünk hozzá gögösen elfordult. A kísérő doktor, aki

udvariasan kalauzolta a társaságot, megállt a háta mögött három lépésnyi távolságban tőle. Mélyen meghajolt.

— Fenség, alázatos szolgálja...

— Mit akar?

De nem fordult vissza.

Megengedi, hogy hódolatunkat bemutassuk.

Vissza fordult egészen fiatal arca volt, a melyet izlésesen koronázott a Stuart-Mária frizura. Elegáns öltözékében, fenséges taitásával meglepő benyomást keltett és ha erősen kitágult pupillái, ha keskeny szája körül a megmerevedett mosoly nem tette volna olyan idegenszerűvé, olyan riasztóvá arcát, azt lehetett volna róla hinni, hogy egy odatévedt királykisasszony. Kegyesen bölintött, de rögtön visszahelyezkedett előbbi tartásába:

— Örvendek, hogy megjelentek itten.

— Köszönjük fenség. Boldogok vagyunk, hogy ránk sugározhatja ragyogó fényességét.

— Szívesen, hisz én vagyok a fényforrás és hőforrás... Én vagyok a napkirályné, aki megkoronázta a világot.

Büszke öntudattal hangsúlyozta, szavai után hirtelen megfordult.

— Mehetnek, — szölt vissza...

És menni kellett. Elfoglalta trónusát — az ablakmélyedést.

A cárné.

A cárné egy lugasban ült. Óriási vörös legyező volt a kezében, a melyet előkelően befelé görbített karral tartott és úgy legyezgette magát lassu mozdulatokkal. Ezek a mozdulatok jellemezték a nagy, kövér, tekete aszonyt, akinek fején széles karimájú, vörös rózsás kalap biggyeskedett. Mintha csak a színpadon látott volna valahonnan a hátsó sarokból sleges ruhájú álhercegnőket, akik a magukra mázolt előkelőséget abba a rosszul ellesett mozdulatba öntötték. A cárné, akinek összes előkelősége a vörös legyezőjébe szorult, különben igen tiszteletreméltó, derék asszonyság, olyan, mint egy jobb ruhába öltöztetett gazdasszony. Nagy tokája kedélyesen rezeg, amíg kegyesen elfogad bennünket.

— Alázatos szolgálói vagyunk.

(Jóakara u bölintés.)

— Köszönhetik is, hogy elfogadni méltóztattam magukat.

— Köszönjük, fenség.

— Az igaz, hogy fenség vagyok. Husz országnak vagyok koronás királynője. Az én nagybátyám az orosz cár...!

IZLÉSES

costüm, blous, alj, pongyola, gyermek és leányka ruhakülönlegességek legolecsóbban

Hevesi Párisi divatáruházában Zöldfa-u. szerezhethők be.

Fehér cégtábla.

Moskovits cipőáruházal szemben

Sárga kirakatok.

Kristóffy, mint Orosházán elmondotta, a bölcsek öreg király szívére megnyerte programjainak.

Kristóffy állításai, magasztalásai és dicséreteire nekünk nem is igen kell cáfolatokat mondani. Felelnek reá a külföldi tapasztalatok s felelt az a rövidre szabott néhány évnek tanúsága, mely Kristóffy fellépésétől máig lefolyt. De arra a sekélyes tudásra, kapkodó felületességre, melyre támaszkodik, mégis csak reá kell mutatnunk. Neki, az alföldi róna szülöttének, rettenetes, hogy a nép nagy tömege barbár módon földművelésből él, míg körülötte a nemzetek a kapitalista termelés felé haladnak. Vajjon nem csillámlik-e ki ebből a centrális gondolatból a főváros meghamisított demokráciájának kávéházi egyoldalúsága? Nem érezzük-e, hogy az, ki e magukat lejárt szólamokkal dobálódzik, a közgazdaság és szociális politikában járatlan újonc, hisz nem is érzi, mily botrányos korlátoltsággal ítél meg nagy és tágkörű látókört kívánó problémákat.

Hasonlítsa össze az Alföld népét fizikai, erkölcsi és hazafias szempontból a császári szocialistákkal, igen tisztelt munkásbarátaival és még inkább ezek ivadékaival. Aztán merje mondani, hogy emezek bármily tekintetben többet érnek amazoknál, mert a földművelés edző, nyugalmat és megelégedést szülő levegője helyett a gyilkos gőzök, cabaretek és orpheumok világával azonosítják saját világukat.

A kapitalista termelést mint kívánatos célt állítja oda s barátjával szegődik azoknak, kiknek élete a kapitalizmus megdöntését tűzte célul. Arról fogalma sincs, hogy az industrializált társadalmak az önzésnek, a megrendülésnek, a rothadásnak el nem tagadható jeleit kezdik mutatni. Olvassa csak a XX. századot, melyben a tudás és tiszta törekvések kalvinista (!) pápája, Jászi uram, Anglia bukásán tobzódva őrijong, nézze meg az Egyesült-Államokat és a Gall kakas szomorú vergődését, melynek honában 12 század törekvései az évi kétmilliárdos megtakarítások mellett is befultak abba az egyszerű ténybe, hogy a Rajnától a Pyrenei hegyekig kezd több lenni a koporsó, mint a benépesült bölcsek.

Kristóffy azt a földművelést íbelyegzi barbár foglalkozásnak, melynek eréje és növekedéséről — a mint azt a városokba tolt milliók saját tapasztalataikból nagyon is tudják — a jelen nyugalmát s a jövő reménye függ. A mely nélkül nincsenek győzelmes seregek s a keresztény művelődés édes gyümölcsei az elvadult, Istent, hazát és nemes indulatokat nem ismerő barbár hordáknak zsákmányául esnek. Jó lett volna ezeket is elmondania jó

öreg királyunknak, hozzátéve férfias őszinteséggel: ezt én így akarom! Akkor a felelet alighanem egészen másként hangzott volna.

Azok a mesék, mit az általános választójog csodás hatásáról felnőtt gyerekek félrevezetése végett elmond: önmagukban összemolnának, ha az eredményekkel hasonlítjuk össze.

Az Egyesült Államokban a leghivatottabbak ítélete szerint, sok baj fakadt belőle és számos esetben a helyett, hogy gátolta volna, fokozta a romlottságot.

Uralma alatt Franciaország, nemcsak a kormányzat, hanem a társadalom közelgő csődjével, a tudatlan brutalitás romboló deliriumával került szembe.

Németország igaz, hogy szépen halad, de csak azért, mert a műveltebb, ponderálóbb elemek megtartották kezükben a hatalmat s a reakciósnak nevezett agráriusoknak sikerült az egyoldalú inusztriális fejlődés helyébe az általános nemzeti érdekeket ültetni. E mellett náluk az általános szavazati jog köre az egyes államok külön jogai, hagyományai és törekvései által korlátozva is van. Arról, hogy mire jutott a Kristóffy receptje szerint modernizált, a béke, haladás, egyetértés és vagyoni emelkedés legtöbbet érő fegyverével, az általános választójoggal felszerelt Ausztria — talán nem is érdemes egyebet mondani, mint azt épen, hogy ellentétét érte el annak, mit az általános választói jog barátai neki ígértek.

E tények magukért beszélnek és erősebbek a lehangzatosabb frázisoknál is.

Milyen ellentmondások, milyen felületesség! Aradi beszédében többek között, míg egyrészt kijelenti, hogy az általános választójog szükséges azért, hogy megdöntse a feudális oligarchia hatalmát, másrészt tiltakozik az ellen, mintha az általános választójog hadüzenet volna az arisztokrácia és a felsőbb osztályok ellen. Sőt azt állítja, hogy az általános választójog az arisztokrácia pozícióját nem gyöngíti, sőt gazdasági erejét a nyomába támadó élénk közgazdasági fellendülés egyenesen növelni fogja. (206. lap) Ha azonban ez így áll, akkor kár érte az általános érdekek szempontjából radikális demokratáknak lelkesülni. Alig pár oldallal alább azt hirdeti, hogy a 48-iki törvények nem okoztak gyökeres politikai és társadalmi változást. Nehéz lesz neki embereket találni, a kik ezt elhiszik. Beszél a törvényhozásban uralkodó agrár-feudális irányzatról, a mely nem enged szóhoz jutni más érdeket, de egy szóval sem

említi azt a döntő befolyást, melyet a plutokrácia milliói a választások alatt és után, a nemzeti lelkiismeret meghamisítása körül maguknak biztosítani tudtak. Panaszkodik, hogy míg más államok a kapitalista termelőrend segítségével emelkednek, mi ezektől, mint földművelők, messze elmaradunk. Reáutal a polgári rendnek, a modern értelemben vett középosztálynak hiányára, arról azonban sejtelve sincs, hogy a leginkább modernizálódó államoknak politikusi megdöbbenéssel mutatnak rá arra, hogy a kapitalista termelési rend mellett a középosztály menthetetlenül tönkre jut. Tanulmányozza csak Belgium állapotait és majd meglátja, hogy mennyire igazunk van!

A mi pedig azokat az állításait illeti, hogy ebben az országban mindenki éhezik, ezekre cáfoló szót vesztegetni igazán nem szükséges. Az meg épen új e dötünk, a mit e 227. lapon állít, hogy t. i. a szocialista törvényhozások a kapitalista állam megeremítésén fognak fáradozni, mely a polgárság gazdasági uralmát jelenti. Mi eddig úgy tudtuk, hogy a szocialisták főleg a kapitalizmus elleni harcban találták létalapjukat.

Ugyanaz a bíráltnélküli optimizmus, mely Kristóffy az általános választójoggal szemben ellogja, uralkodik a mozgalom többi vezetőinél is. A Budapesten 1912. évi március hó 24-én tartott négyülés a politikai helyzet megvizsgálását, közállapotaink megjavulását, a korrupció kiirtását, gazdasági életünk fellendülését az ország közéletének demokratikus átalakulásától, tehát az általános, titkos és egyenlő községenkénti választójogtól várja, épen ezért ennek megvalósítását sürgeti, mert szerinte a gazdasági fejlődést egyedül ez biztosíthatja s a mai kor szellemének csakis ez felel meg.

Jellemző, hogy a mozgalom vezetői mit sem akarnak tudni arról a csödről, melybe az általános választójog a fölök követelt formában, e vállalkozás klasszikus földjén, Franciaországban jutott. Nem bolygatják, sőt alig említik azt az általános eltilést, mely a francia közéletben a választójog e formájával szemben jóformán minden oldalról felhangzik. Mellette csakis azok állanak, akik a dolgok új rendjétől hatalmukat és aunk elvesztését féltik.

A mi pedig azokat az állításokat illeti, mintha az ország milliói egyébre sem gondolanának, mint arra, hogy az általános választójogot nálunk mielőbb megvalósítsák, hivatkozhatunk a Magyar Gazdaszövetség által gyűjtött a falu és vidék vezető elemeinek jókora részét képviselő, a fejlődésben levő falusi demokráciának vezetőitől beérkezett véleményekre, a melyek meglehetősen konzervatív álláspontot foglalnak el. Utálnak arra, hogy habár a választójog kiterjesztése ellen nem is igen lehet helyfoglaló érvet fehozni, ennek egyszerű kimondásától a közélet megújulását, a becületesebb törekvéseknek diadalát várni, az erkölcsi és jogi érzék fejlesztése, megerősítése és hathatós védelme nélkül jogosan nem lehet.

Befejezhetjük tanulmányunkat azzal, hogy az általános és titkos választójognak mint a haladás és fejlődés csálhatatlan szerének odaállítására alkalmas lehet a tájékozatlanok félrevezetésére, népgyűlések éljének kiszajtolására, de semmiképen sem oly állítás, mely az általános választójog alapján álló országok tapasztalataival igazolható lenne.

A pártok értekezlete

Budapest, május 15.

A munkapárt pénteken este 7 órakor tart ülést. A Kossuth-párt pénteken este fél 7 órakor tart ülést. Ezen az ülésen Kossuth Ferenc személyesen fog elnökölni. A párt itt fog határozni a további magatartása felett. A Justh-párt pénteken este szintén ülést tart, melyen arra az eshetőségre készülnek el, ha a kormány

— Es melyik országoknak az uralkodónője felség?

— Franciaország, Németország, Angolország, Svédország és a többi, mindé.

— És most itt nyaral, felség?

— No . . . Ugy . . . Engem most idezárta az ellenségeim. Itt akarnak tartani, amíg meghal a nagybátyám a cár. Engem akarnak már az ő életében kinevezni, azért csukatott ide. Be akarták nekem beszélni, hogy én bolond vagyok. De most már kiszabadítanak a hűveim.

— Ha kiszabadul, felség, remélem, megajándékoz engem egy országgal?

Főlényesen nevetett:

— Így akarnak engem becsapni. Nagyon jól tudom, hogy azt az embert az ellenségeim bérelték föl, ha én most azt mondanám, hogy odaadom az országot, persze rögtön bezárnának a bolondok házába. De én okos vagyok. Én tudom, hogy egy országot nem lehet csak úgy elajándékozni. Én tudom, hogy ahhoz népeim beleegyezése kell. Ha ők akarják, jól van nem bánom.

— Es nekem mit ad felség?

— Semmit. Miért adjak én maguknak ajándékot. Fizetek minden évben tízezer forintot, mint udvari orvosnak. Elég-djék meg velem . . .

Még a kert tulsó végéről is láttuk a vörös legyező ingerült röpködését.

Krikay bácsi.

. . . — Eljöttünk hozzád világszellem, egyenesen Londonból, mert odáig jutott nagy híred, hogy lábaidhoz borulhassunk . . .

Panyókára vetett rövid kabátjában, makra pipájával borostás bajusza alatt, borvirágos orrával, afféle kedélyes, falusi kántor benyomását kelti.

— No annak nagyon örvendek, hogy Londonban már hallanak rólam. Ott volt egy kollégám a Sekszpir. Az is világszellem volt. Most én következem . . . Én vagyok a világszellem . . .

Egy évezred száll a sirjába . . .

Es pattognak hexaméterek, jambusok és daktylusok pattogó összevisszaságban . . .

— Es mond világszellem, hol vannak nagy alkotásaid?

— Elzárva tartom őket. Most irom a nyolcvanhatodik füzetet. Be fogja ragyogni a világszellem fénye az egész emberiséget. Eddig volt egy Messias és léssen még egy. Itt van mindjárt egy.

(Ujabb daktylusok, jambusok, stb.)

Kurta rövid lábával üti a taktust és most ismét olyan a hangulat, mint egy kicsit pityókás falusi kántor körül.

A világszellem különben senkinek sem árt és ha nem volna meg az a rossz szokása, hogy a csöndes járókelőkre méltóságosan rászól:

»Hódoljatok a világszellemnek! Akkor nyugodtan utjára engednek . . . Így azonban biztos helyen őrzik Shakespeare utódját, aki most a nyolcvanhatodik füzetet írja . . .

Nagyon boldog bolondok ők mind a hárman. Egy világszél emelkedett meghibbant agyvelejük és ugyan hányan érik ezt meg józan fejjel?

tényleg napirendre tüzi a véderőt. Valószínű, hogy pénteken csak formális ülés lesz és hétfőn ül össze ismét a Ház.

Lukács tárgyal Polónyival.

A tárgyalások a függetlenségi és 48-as párt között megszakadtak. A függetlenségi párt azt állítja, hogy végleg s már készülődik is a szombaton meginduló küzdelemre; a miniszterelnök félhivatalosa úján azt hirdeti, hogy csak egyelőre s már ma folytatja is megbeszéléseit — Polónyi Gézával.

Polónyi Géza ma délelőtt fél 11 órakor kereste föl a miniszterelnököt ennek Nagy János-utcai lakásán. Polónyi Géza kijelentette a hírlapíróknak, hogy neki olyan kibontakozási terveze van, amelyet nemcsak a miniszterelnök és a függetlenségi párt, hanem az összes pártok elfogadhatnak.

A politikusok kétkedőleg fogadták Polónyi újabb akcióját s mindenkinek az volt a meggyőződése, hogy ez az újabb tárgyalás aligha termi meg a kívánt békét.

A tegnapi tárgyalások.

Budapest, május 15.

Lukács Lászlónál ma hosszabb ideig időzött Polónyi Géza. A tanácskozások után Polónyi a következőket mondta:

— Miután a miniszterelnök ural bízalmas természetű tárgyaláson voltak, a részletekről nem nyilatkozhatom. Nekem az az impresszióm, hogy a miniszterelnök ur folytatni fogja a tárgyalásokat.

— Kikkel fog tárgyalni a miniszterelnök ur?

— Az ellenzéki pártvezérekkel. Hogy nekem van-e kibontakozási tervezetem? Nekem mindig van ilyen tervem. Szombaton napirendre tüzik a véderőjavaslatokat, de a béke tárgyalások ezzel nem szakadnak meg.

Budapest, május 15.

Lukács ma felkereste Justh Gyulát és vele hosszabb ideig tanácskozott.

Rendkívüli közgyűlés a vármegyén.

Tegnap délelőtt tartotta meg Biharvármegye törvényhatósága rendkívüli közgyűlését Miskolc Ferenc dr főispán elnöke mellett. A közgyűlés, mely 10 órakor vette kezdetét, alig tartott egy óra hosszat.

Az első tárgy volt a Ludovikán megüresedett két alapítványos helynek a betöltése. A két helyre hárman pályáztak Fényes Akos, Burián Béla és Stágel Kálmán. A közgyűlés mind a három pályázó okmányait felterjeszti a miniszterhez.

A második tárgy volt Beöthy László kereskedelmi miniszternek ismeretes leirata, melyben oly hathatós állami támogatást biztosít a vármegyének. A törvényhatóság örömmel veszi tudomásul a miniszter jóindulatu leiratát és el-

határozza, hogy a miniszter által adományozott vámszedési joggal már 1913 január 1-től óhajt élni. Bőszörményi Lajos azt hozza fel, hogy a vámszedés akadályozni fogja a szabad közlekedést. Miskolc Ferenc főispán felvilágosítja a felszólalót, hogy a vámszedés csupán a vasúthoz szállítandó tárgyakra szól.

A biharpüspöki-margitai ut egy szakaszának kijavítására 12000 koronát engedélyezett a törvényhatóság. A szalacs-margitai ut kiépítéséhez Szalacs község 10 százalék hozzájárulást szavazott meg, amit tudomásul vett a közgyűlés.

A Vámoslázon létesítendő állami iskola felépítési költségeire a község 65 éves kölcsönt szándékozik felvenni. A törvényhatóság a határozatot jóváhagyja, úgy azonban, hogy a községnek be kell várni a pénzpiac kedvezőbb fordulatát

Végül Ssatmáry Király Andor nyugdíjazás iránti kérelmét elfogadták és megbízták a főispánt a pályázatok kiírásával. Az állást a június havi közgyűlésen fogják betölteni.

Az orvosegylet közgyűlése.

A továbbképző tanfolyam. Tisztújítás.

A nagyváradi orvosegylet ma délután öt órakor tartotta rendes évi közgyűlését a kereskedelmi és iparkamara disztermében. A közgyűlésen dr Konrád Márk kir. tanácsos egyleti elnök elnökölt, aki igen magas beszédben nyitotta meg a közgyűlést.

Jelen voltak a közgyűlésen a következő orvosok:

Altman Jabab dr, munkáspénztári főorvos, Bock Armin dr, városi tiszt orvos, Berkovits René dr, városi tiszt orvos, Dénes Ignác dr, Edelmann Menyhért dr, a gyermekmenhely igazgató-főorvosa, Fisch Aron dr, Fráter Imre dr, kórházi főorvos, Grósz Menyhért dr, Grósz Samu dr, Jónás Emil dr, Kassay Kálmán dr, központi járási orvos, Kovács Bertalan dr, Konrád Béla dr, Mayer László dr, városi tiszt főorvos, Meer Samu dr, Melcher Jenő dr, Nagy Ignác dr, Rácz Odón dr, Révész Vilmos dr, kórházi főorvos, Ullmann Béla dr, Verzár István dr, Waldmann Béla dr.

A közgyűlést dr Konrád Márk kir. tanácsos a következő nyagyhatású beszéddel nyitotta meg:

Egyleti életünkben ismét mult el egy év komoly munkásságban. Evről-évre fokozódik a tevékenység, mely érdekes és értékes szak-előadásokban nyert kifejezést. De egyletünk tagjainak tevékenysége nem merült ki ezen előadásokban, hanem legnemesebb altruizmussal bocsátják rendelkezésre minden tehetségüket s tudásukat egyletünkön kívül álló kartársainak is, a továbbképző kurzusokban. Tiszteletgerjesztő s lélekemelő látni, hogy a nehéz vidéki orvosi gyakorlatban megőszült kartársaink, milyen kitartó szorgalommal sietnek ezen kurzusok előadásaihoz, gyakorlati demonstrációhoz.

Egyetemi életében a leendő fiatal orvosok efémer hypotézissel, új s legújabb teoriákkal ismerkedik meg, a gyakorlatban azonban,

amire a gyakorló orvosnak annyira szüksége van, igen kevés jut. Ezt érzékenyen érezteti a gyakorló orvossal az élet. A továbbképző kurzusok lesznek hivatva ezen könnyíteni. Azt hiszem T. Közgyűlés. T. Kartársak, hogy mindnyájunk érzelmenek adok kifejezést, midőn ezen kurzusok előadónak, tiszteletünknek és hálás elismerésünknek adok kifejezést. Felújított és erőben megalapozott ismeretekkel térnek vissza érdemes vidéki kartársaink otthonukba, hogy nemes, nehéz hivatásukban szolgálják tovább a társadalmat, a hazát. Az orvosi gyakorlat nehezebb részét ők teljesítik. Tőlük várják, hogy védjék meg az embert a nap hevétől, a téli hidegétől. Legyenek pedagógusok, akik ellenőrzik az iskolát, hogy ne ártsen a fejlődő gyermeknek; legyenek vezetők, oktatók, hogy a társadalom egészséges, munkabíró, hazafias nemzedéket neveljen, mely produktív munkájával gyarapítja a nemzeti vagyont s ha kell erős kézzel védje meg a hazát.

A nagyváradi orvosi kar úgy teljesítette mindig kötelességét a társadalommal szemben s úgy fogja azt teljesíteni a jövőben is. Ezen meggyőződésben nyitom meg a mai közgyűlést.

A jelen voltak lelkes éljenzéssel fogadták az elnök megnyitó beszédét.

Miután az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére dr Mayer Lászlót és Verzár Istvánt kérte fel, dr Konrád Béla titkár előterjesztette nagy gondal szerkesztett titkári előterjesztését, a melynek bevezető része valósággal közérdeklő tudományos előadás volt. A titkári jelentés elpanaszolta, hogy a tagok kevéssé vesznek részt az egylet életében és munkásságában, amit azonnal magyarázott, hogy az orvosi praxis annyira lekötötte a tagokat, hogy egyleti tevékenységére alig jut idejük. Választa ezután az orvosi továbbképző tanfolyam nagy jelentőségét, amely Fráter Imre dr, kórházi főorvos vezetése alatt Biharvármegye áldozatkészége folytán nagy szolgálatot fog tenni a vidéki orvosoknak. Felémeltette ezután, hogy az anyák iskoláját és a munkáspénztári felolvasásokat állandósítani kellene. Az egylet a mult évben összesen 10 rendes szaktülés, 1 választmányi ülést és 1 vándorgyűlést tartott.

A jelentést a közgyűlés tudomásul vette!

Berkovits René dr, a távollévő pénztáros helyett bemutatta pénztári jelentést, amely szerint az egylet vagyona 218751 korona. A jelentést tudomásul vették.

Ugyancsak Berkovits dr olvasta fel a távollévő könyvtáros jelentését. Az egyesület könyvtára összesen 1220 kötetből áll. A jelentést tudomásul vették és Balla Vilmos dr könyvtárosnak a könyvtár rendezéséért köszönetet szavaztak.

Berkovits René dr felolvasta a kolozsvári egyetem orvosi fakultásának átiratát, amelyben a nagyváradi egyletet Purjesz Zsigmond egyetemi tanár szobránaak május 27-én történő leleplezési ünnepélyére hívja meg. A közgyűlés megbízta az elnökséget, hogy állítsa össze az ünnepélyen résztvevő küldöttséget.

A tisztújítás.

Konrád Márk dr kir. tanácsos ekkor a maga és tisztviselőtársai nevében megköszönte az orvosok bizalmát és lemondott mandátumáról.

A közgyűlés közfelkiáltással Altmann Jakab dr-t választotta meg korelnöknek, akinek indítványára elnökké ismét Konrád Márk dr-t választották meg egyhangulag. Ugyancsak egyhangulag választották meg a tisztikart.

A legújabb

tavaszi czipő újdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységáruk.
Telefon 687

Telefon 687.

Alelnök lett Fráter Imre dr, jegyző Berkovits René dr, titkár Kourád Béla dr, pénztáros Reisz István. A választmány is a régi tagokból alakult meg. Uj tag lett Meer Samu dr, akit a tisztségről lemondott Möricz Ernő dr helyébe választottak meg. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Biharmegye háztartása.

Redukálta a miniszter a költségvetést.

Biharmegyének az utóbbi időben kevés szerencséje van a költségvetései közül. A vármegyei vezetői ugyanis lépést akarnak tartani a fejlődéssel és annak megfelelően állítják össze év végével a költségvetéseket. A nagyszabású számadások, azonban sohasem úgy jönnek vissza a miniszteriumból ahogy felmentek. A miniszter ahol csak lehet mindent redukál. Hogy ezeknek a redukálásoknak aztán meg van a maga következménye arról nem tud a miniszter, mert az már nem megy fel hozzá. Így van ez a vármegyének tegnap leérkezett háztartási alap költségvetésénél is. A miniszter a leglényegesebb tételeket redukálta.

A vármegye az összes bevételeket 661828 koronában irányozta elő. A miniszter az ezzel szemben megállapított 661828 korona kiadást 608730 koronára redukálta.

Ebből az alpból nyerik fizetéseiket a tisztviselők, tehát ez nem is érinti annyira a nagyközönséget, amennyiben a tisztí fizetéseket az állam vette át. A vármegye által fizetendő kiadásokra 49480 koronát irányozott elő a vármegye. A miniszter ezt 460095 koronára szállított le.

Ez a leszállítás leginkább az árvasszéki tisztikart érinti. A vármegye által kimutatott összegből nyert volna ugyanis fedezetet 1 fogalmazói és 4 irnoki állás rendszeresítésére. A miniszter a fogalmazói állást jóváhagyta, ellenben a 3 irnoki állásból csupán egyet hagyott jóvá.

A napidijas hajduk évi lakbérét, mely eddig 60 korona volt a miniszter 70 koronában állapította meg. Ellenben nem hagyta jóvá, ezáltal már harmad izben, az árvasszéki címők mellé rendelt tisztiszolgai állás rendszeresítését. Ezek a módosított tételek keltették a legnagyobb meglepetést.

A vármegye vezetői ugyanis a miniszteriumból azt az ígéretet nyerték annak idején, hogy jóvá fogják hagyni a vármegye határozatait és mégis megváltoztatták azokat.

Van még egy tétele a költségvetésnek és ez az árvasszéki elnök utiátalánya. A vármegye az árvasszéki elnök utiátalányára 1600 koronát állapított meg.

A vármegyét e határozatában a gazdasági szempontok vezették, bár tudták az intézők, hogy ez hátrányára lesz az árvaügyek ellenőrzésének. Ez az egyetlen tétel az amit a miniszter az ügymenetre kedvesen változtatott meg, kimondta ugyanis, hogy tekintettel arra, miszerint az egész országban nincs utiátalánya az árvasszéki elnöknek, azért Biharmegyével sem tehet kivételt. Így az árvasszéki elnök minden egyes utiszámlája külön külön, mint eddig lesz fizetendő.

A többi törlések a kisebb tételeknél vannak. A háztartási alap költségvetése bár elég kellemetlenül érintette a megyét, mégis biznak abban, hogy a közszükségleti alap költségvetése, amely pedig még most is fent van a miniszteriumban, változatlanul megy keresztül a miniszteri birálaton.

A közszükségleti alap költségvetése ugyanis az, amiből a vármegye tulajdonképen gazdálkodik. Hogy vajjon tényleg úgy jön-e vissza a költségvetés, amint felment, az ezek után nagyon kétséges.

UJDONSÁGOK.

Széchenyi püspök a nagyvárad Katholikus Népszövetségéről.

A Katholikus Népszövetség vasárnap alkuló ülése hódoló táviratban üdvözölte gróf Széchenyi Miklós megyés püspököt, a ki aznap tudvalevőleg Derecskén bérmált s onnan délután érkezett haza. A püspök, a ki egyik legelkebb apostola a katolikus társadalmi szervezkedésnek és a ki e téren győri püspöksége alatt is jelentős alkotásokal örököltette meg nevét, örömmel vette az alkuló értekezlet hódolatát és a következő választ küldte dr Krüger Aladárnak, a Népszövetség nagyvárad helyi igazgatójának:

Tekintetes Ügyvéd Ur!

A nagyvárad Katholikus Népszövetség hódolatteljes üdvözlését főpásztori szívem őszinte örömevel vettem, s azért meleg köszönetet mondok.

Ismerem a Katholikus Népszövetségben rejlő erőforrást, mely tagjait az igaz keresztény szeretet határai kösött vezető kulturális és gazdasági céljaik elérésére; ismerem tekintetes Uraságnak a katolikus akciók terén kifejtett lelkes munkásságát: azért bizalommal nézek a katolikus Népszövetség helyi szervezetének működése elé s arra készségesen adva főpásztori áldásomat, kérem Istent, hogy kegyelmének bőségét ne vonja meg Önöktől soha.

Szívélyes üdvözléssel maradok

Nagyvárad, 1912. május 13-án.

Tekintetes Uraságnak

jó akarója az Urban:

Miklós
püspök.

A püspök válasza a Népszövetség összes tagjait működésükben még fokozottabb lelkesedésre és buzgóságra serkenti. Ezek a klasszikus... szép sorok vezéricsillagul szolgálnak az egész népszövetségi akció irányítására s a főpásztor atyai áldása és imádsága nyomán a legszébb sikerek fognak fakadni a Népszövetség tagjainak buzgóságából.

* **Áldozó esztörtök.** A kereszténység egyik nagy ünnepe, Krisztus mennybemmenetelének emléknapja van ma. Az Olajfák hegyén, 500 ember szemelátára emelkedett az Üdvözítő a mennyekbe, ott hagyva a földön lábainak nyomát: intésül, hogy nyomdokait kell követnünk. E helyen Szent Iona császárné fényes templomot emelt. Az ünnep alkalmából a templomokban ünnepélyes szentmise és szent beszédek lesznek. Az olasz, ujjvárosi és vellecei plébánia templomokban és a zárdatemplomokban a gyermekek az első szent áldozásban részesülnek — Az ünnep alkalmából a májusi ájtatosságokon úgy az olasz, mint az ujjvárosi plébánia templomban szent beszédek is lesznek; Olaszban Pák Emil plébános, a Szent László templomban pedig Brém Lőrinc pápai tb. káplán, püspöki titkár prédikálnak.

A mai ünnep miatt lapunk legközelebbi száma szombat reggel jelenik meg.

* **A püspök bérmauton.** Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök ma folytatja bérmautját. Reggel 8 órakor kíséretével kiutazik Ujjalotára, ahol a községből és a szomszédos községből összesereglett bérmálandóknak feladja a bérmálás szentségét. A híres, remek templomban az ünnepélyes szent misét és szent beszédet is a megyés püspök tartja.

* **Az Urak Mária Kongregációja** csütörtöki összejövetelét ma Áldozó csütörtökön a szokott helyen pontban fél hétkor fogja megtartani.

* **Évzáró ünnepély a jogakadémián.** Az idén, az eddigi szokáttól eltérően a nagyvárad kir. kath. jogakadémia nagyszabású évzáró ünnepélytel tejezi be a tanévet június hó 2-án. Délelőtt 10 órakor gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök fogja tartani a Te Deumot, amely után a jogakadémia dísztermében folyik le az évzáró ünnepély, melynek sorrendje a következő:

1. Dr Köröstarjáni *Hoványi* Gyula e. i. Dékán beszámolója az 1911—12. tanévről.

2. Dr *Mártonffy* Marcel ny. r. jogtanár szakértekezése: A mezőgazdasági mellékipar és a kereskedelmi törvény revíziója.

3. A kar által adományozott Winterhalter Antal féle ösztöndíj átadása és Jedlicska Szenczy Kondé-féle ösztöndíjak adományozásának bejelentése.

4. *Szandner* Pál ny. rk. jogtanár, a kar jegyzője kibirdeti az 1912—13. tanév pályatégeit.

* **Lányi püspököt megoperálták.**

Dr *Lányi* József tiszpüspök, várad kanonok az ősz óta állandóan bántalmakat érzett a szemében. A bántalmak, fájdalmak hosszabb orvosi kezelés dacára sem szűntek meg. A püspök végre elhatározta, hogy bécsi tanárokkal megvizsáztatja magát. A vizsgálat eredménye az volt, hogy a fájdalmak oka az orrban keresendő és hogy operációra van szükség. Lányi azonnal alávetette magát az operációnak s az kitűnően sikerült. Dr *Lányi* József a sikerült műtét után holnap érkezik haza Nagyváradra.

* **Nagy adomány a Mensának.** A nagyvárad kir. kath. jogakadémia kebelében a szegényebb jogászokra nézve igazi jótétemény a Mensa Academica. Ennek az áldásos intézménynek felvirágoztatására most tekintélyes tökétt juttatott ő császári és királyi Felsege a XXIX-ik jótékonycélu m. kir. államsorsjáték tiszta jövedelméből. Dr *Teleszky* János pénzügyminiszter tegnap értesítette a dékánt, hogy ő Felsege 12.250 koronában részesítette a Mensát. Ez lehetővé teszi, hogy jövőre többen és egyesek egész mentességben is részesülhessenek majd, ami igen üdvös újítás lenne.

* **Keresztjáró napok.** Tegnap érték véget a keresztjáró ájtatosságok. A körmenet a Szent László templomból a Kapucinus rend templomába vonult, ahol *Spett* Gyula kanonok tartotta a szent misét és P. *Hercs* Aurél kapucinus atya tartotta a szent beszédet. A körmenet visszatért a Szent László templomba, ahol Te Deummal fejezték be a három napi ájtatosságot.

* **A belügyminiszter contra kultuszminiszter.** Hónapokkal ezelőtt elhatározta Nagyvárad városa, hogy a polgári fiúiskolánál két új rendes tanítói állást, a polgári leányiskolánál pedig 1 renes és 1 ideiglenes tanítónői állást szervez. Ez a határozat felment jóváhagyás végett a belügyminiszterhez. Közben a közigazgatási bizottságból az ügyet felterjesztették a vallásügyi miniszterhez, aki jóvá-

hagyta az állások szervezését és az ezekre szükséges összeg fedezését. Az egyik állás már be is van töltve, a többire kiírták a pályázatot. Tegnap azután megérkezett a belügyminiszter leírata, amely szerint az állások szervezésére vonatkozó határozatot nem hagyta jóvá, mert nincs rá fedezet. A városi tanács most nem tehet egyebet, mint feliratot intéz a miniszterhez s felfedezi a tévedést és kérni fogja, hogy ilyen körülmények között hagyja jóvá a határozatot.

* **A dán király meghalt.** *Hamburgból* érkezett igen szűkszavú távirat adja hírül, hogy a dán király, aki tegnapelőtt óta átutazóban ott időzött, múlt éjjel szívizélhűtésben hirtelen meghalt. Az elhunyt VII. Frigyes 1906. január 29-ike óta Dánia királya. Született 1843. június 3-án, tehát 69 éves volt. Fia volt IX. Keresztély királynak, akit tréfásan Európa apósának neveztek. A most elhunyt király felesége — most már özvegye — Lujza svéd hercegnő. A trónörökös, aki most a trónt elfoglalja, Keresztély Károly Frigyes Albert Sándor Vilmos herceg. Született a charlottenburgi kastélyban 1870. szeptember 26-ikán. Feleségül vette Alexandrine meklenburgi hercegnőt. A dán király haláláról a következő részleteket táviratozzák:

A király tegnap este kórsétára ment s amint a Gänsemarkra ért, egyszerre rosszul lett. Egy rendőr kocsiba ültette és a kórház felé indult vele, de a király a kocsiban utközben meghalt. Sem maga a rendőr, sem a járókelők nem sejtették, hogy ki a halott. Csak akkor tudták meg, hogy a király az, amikor a Hamburger Hof nevű szállodából, a hol lakott, a hosszú elmaradása miatt keresték.

* **A városi átírási iratok újabb engedélyezése.** Nagyvárad városa az ingatlan változások után az érték egy százalékát szedi városi átírási iratok címén. Ebből, különösen az utóbbi időben óriási összeget vett be a város. Az átírási iratok engedélyezésének az ideje azonban a folyó év végéig lejár s amennyiben a város újabb 10 évre nem kapná meg az engedélyt, tetemes bevételről esnék el a város. A tanács intézkedett, hogy mielőbb kérje a város az engedély meghosszabbítását.

* **A Kakasvárosrész utjai.** Lapunkban is helyt adtak azon panaszoknak, hogy a Nilgesz-féle telepen a parcellázók nem készítik el a kocsit utat és a gyalogjárókat s így esős időben nem lehet a már felépült házak között közlekedni. Kérték a lakosok a várost, hogy a parcellázót kötelezzék az utak elkészítésére. A városi tanács foglalkozott a kérdéssel s megállapította, hogy Nilgesz József a szerződés ellenére, nem akarja letenni a közművek és utcák elkészítésének biztosítására kikötött óvadékot s ezért perben áll a várossal. Így azután nem lesz egyhamar járható és járható utja a Kakas városnak.

* **Baleset a Rákóczi uton.** Hajmeresztő látványnak voltak szemtanúi tegnap este 8 óra után a Rákóczi uton a Közkórház előtt sétálók. Pancsek Károly mérnök és felesége jöttek be a hegyről egyfogatu magán kocsijokon. Csendesen jöttek be egészen a Schlauchtérig. Itt a ló megijedt vagy a villamostól vagy pedig az automobiloktól. A ló hirtelen vágtatni kezdett s rohant a kórház felé, ahol a könnyű kocsit beleütötte egy villamos oszlopba és felborult, a kocsiból messze ivben repült ki Pancsekné és eszméletlenül terült el a földön, míg férjének kisebb rázkódáson kívül semmi baja sem lett. Az eszméletlen kívül levő nőt bevitték a kórházba, ahol rövidesen magához tért. A fején kapott erős sérülést, aminek bekötözése után elhagyta a férjével a kórház épületét.

* **Stettner István temetése.** Tegnap, szerdán délután nagy részvét mellett ment végbe néhai Stettner István temetése. A tágas udvart teljesen megtöltötte a résztvevő közönség. Ott voltak: Frankó Endre, Rendes Vilmos, Köblös Ferenc, Kiss Dávid, Láng József, dr. Fráter Pál, Lakos Lajos, Weiterschütz József, Kelemen Kálmán, Fekete László, Elő János, Markbreit Sándor, Krausz Dávid, Fehér Gyula, Szilárdy Ernő, dr. Ehrlich Ignác, Peller Ferenc, Nagy György, Czeglédy Jeremiás, Nutta Jakab, Sztankovics József, Tátray Sándor, Csatáry József, Vlád Agoston, Tarsoly Ferenc, Reismann Mór, Pántya Péter, Cser János, Sebestyén Lajos, Krausz Sámu, Csobánczy Lajos, Knapp Mihály, Papolczy József, Fröhlich János, Kelen Béla, Karakas Károly, Barabás Béla, Mertz János, Székely Sándor, Hill Adám, Kovács Kálmán, Vicsay István, Eberl Kálmán stb. A gyászszertartást dr. Vucskics Gyula tb. kanonok, esperes-plébános vezette segédlettel. A koporsót teljesen elborították a szebbnél-szebb koszorúk. Koszorúkat küldtek: a családon kívül, a rokonok, továbbá dr. Nagy Ignác, Kiss Károly és családja, Fehér Gyula és családja, özv. Fehér Jánosné, Kürti testvérek, Gámpé István és családja, a Karácsonyi család stb. Az elhunytat hosszú kocsisortól kísérve, a Rulikovszky-temetőbe vitték, ahol a család sírholtban örök nyugalomra helyezték. — A díszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Villamos megálló áthelyezése.** Emlegettük, hogy a villamos vasút igazgatósága az Európa-szálloda előtti megálló helyet 40—50 lépéssel kijebb, Gerliczy-utca sarkához szándékozik áthelyezni, mert itt a közönség érdeke inkább kívánja s közbiztonsági szempontból is helyesebb utca keresztesítéshez tenni a megállóhelyet. A város tanácsa egyhangulag beleegyezését adta a megállóhely áthelyezéséhez.

* **Felzárkózások a választók névjegyzéke ellen.** Tegnap délután járt le az 1913. évi választók névjegyzéke elleni felzárkózások határideje. A nagy hanyagsággal összeállított névjegyzék ellen sok felzárkózás történt, bár még így is százakra megy azok száma, akiket ki hagytak a névjegyzékből, mert az összeírás-hoz kirendelt városi adóhivatali közegek nem értik a dolgot s nincsenek tisztában azzal, hogy kik lehetnek választók, mennyi adóösszeg szükséges a választói jogosultsághoz, s nem tudják, hogy milyen adókat lehet összevonni s egybe számítani. Több mint 60 felzárkózást adtak különbözően tegnap délután 5 óráig be; felzárkólok a következők: Kovács Béla, Salgó László, Fanta László, Kertész Márton dr, Guttmann Károly, Papp József, Fogel Dezső, Adler Jakab, Lebovits János, Bozóky Ferenc, Goldstein Andor, Fischer József, Willand Lajos, Varga Árpád, Németi Mihály, Oltenau Aurél dr, Regimen Miklós, Grosz Albert, Szabolcs András, Kiss József, Moskovits Farkas 14 alkalmazottja, Sándor Abrahám, Makó Sándor, Molnár István, Patzi József, Balázs Miklós, Beszedts Dezső dr, Bartalis Géza, Vas Izidor dr, Markovits Henrik dr, Adler Elek, Friedman Izidor, Hann Andor, Böszörményi László dr, Bárczy Lóránd dr, ifj. Csanda Endre, dr. Balázs Imre, dr. Popity János, Jakobovics Miksa, Schönfeld Mihály, Marton Manó, a városi vasút 8 altisztje, dr. Hajdu Zoltán, dr. Gerő István, dr. Kun Béla stb.

* **A siketnémák szülei és gondviselői valláskülönbség nélkül felhívattak, hogy a gondozásuk alatt levő iskola köteles siketnémákat Kemény L. Ignác tb. alkapitánynál 8 napon belül jelentésük be. (Readórság II. emelet 10. számú szoba.)**

* **A védhímlőoltás 12 én lesz.** A rendőrség tudatja, hogy a védhímlőoltás nem f. hó 19-én, vasárnap, hanem f. hó 18-án, szombaton fog a tűzoltó laktanyában megtartatni.

* **A ciklon pusztításai.** A ciklon által okozott pusztítás minden emberi képzeletet felülmúl. Beresztelkén 300 ház körül csak tíz maradt épen, a többi rombadőlt. A Bánffy-kastély teljesen romokban hever. A halottakat ma temetik. A közből millió korona. Táncs községben a reform us templom tornyát is ledöntötte a szél. A síklődhegyesi erdőt 5.500 hold területen kopárrá tette. Mikesházán a Ferenc-rendi kolostort, templomot s 100 épületet rombolt össze. Négy embert a lehullott gerendák agyonütöttek. Beresztelkén négy halottja és tizennyolc sebesülte van a katasztrófának. A kár felbecsülhetetlen.

* **Járvány.** Csókmó községben a hasi-hagymáz, *Berettyóújfaluban* a torokgyík járványszerűleg lépett fel. A hatóság mindent megtesz, hogy a járvány tovaterjedését megakadályozza. *Zsákán* a vörheny megszünt, úgy hogy a hatóság elrendelte az iskolában a tanítás megkezdését.

* **Halálos baleset a Eledsi pályaudvaron.** Tegnap délután az éledsi erdőipar vállalat egyik fával megrakott iparvasuti kocsijából az állomáson fát raktak le. A lerakást azonban oly ügyetlenül végezték a munkások, hogy a kocsit felborult és maga alá temette Popuce János ipartelepi munkást. A munkás oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy tegnap este már bele is halt.

x **Uj sport játék.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kezűgyógyász kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül LADÁNYI JÓZSEF puska-műves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. lőpor áruda, telefon 269. Tanoncok felvételek.

Trieszti kávépiac Nagyváradon Aszodi Kossuth-utca. **Vigyázat** mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és tea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a jogosabbak és legolcsóbbak. Motor üzemi pörkölés és darálás kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegeségei a legjobbak és legolcsóbbak. Fűzlet: Kossuth utca, fiók: Kert utca.

x **Automobil** és egy mechanikus üzlet jutányos árban eladó. Lásd a hirdetést.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzek és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-választék!

Olcsó szabott árak!

A bérnyúlásra megérkeztek a legizlésebb és legmegfelelőbb, de egyuttal a legolcsóbb arany ékszerek és órák
Szilágyi Géza és Társa
órák, ékszerész

Rákóczi-út 4. Helybeli és vidéki telefon 630

x **Bérma és áldozó ruhák és koszorúk** legnagyobb választékban. Hevesi Párisi divatáruházában, Zöldfa-u.

Rimanóczy bútorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök délután: Cigánybáró, este: Kettő közül. (Ujdonság.)
Péntek: Kettő közül.
Szombat: Kettő közül.

A Cigánybáró — délután. Holnap, Áldozó csütörtökön délután mérsékelt helyárok mellett Strauss Jánosnak, a keringőkirálynak örökszépségű operettje, a »Cigánybáró« kerül színpadra a legjobb szereposztásban.

A kettő közül premiérje. Ma csütörtökön mutatja be a Szigligeti színház Jancsovits Jenő és Véssey Kálmán »Kettő közül« című színművét. A csütörtöki premiér iránt nagy az érdeklődés, mert Jancsovits Jenőnek ez az első színpadi alkotása. A darab főszerepeit a színház elsőrangú erői játsszák. Biztosra vehető, hogy holnap forró, sikerekből gazdag estéje lesz a színháznak.

S P O R T.

A NSE mai versenyei.

Sportkedvelő közönségünket az a szerencse éri e héten, hogy nemcsak vasárnap, a hivatalos és rendes verseny napon, de hétközben is áldozhat passziójának, a verseny élvezetének. A ritka alkalmat az NSE rendkívül agilis vezetőségének köszönheti a közönség, mely áldozócsütörtök napján is magas színvonalú versenyeket rendez.

A nap programja kettős szórakozást is nyújt, amennyiben sikeresnek ígérkező atletikai versenyekből és egy igen érdekes football meccsből áll. Az atletikai verseny klubközi mérkőzés lesz, melyen Nagyvárad és Kolozsvár országsszerte híres athlétái versenyeznek az elsőségért. Különösen érdekesnek ígérkeznek a különböző távú staféta versenyek.

Az egyes számokban a versenyzők jelesége és jó formája folytán országos rekordok is várhatók. Igen izgalmas lesz a verseny nap fináléja: az NSE. jeles 1. b. darugóinak revans mérkőzése a DKASE-val csapatával. Az NSE. ugyanis legutóbb Debrecenben 2:1 arányban vereséget szenvedett a jeles akadémikus csapatok most azonban teljes csapattal fog kiállni velük szembe és így szerintünk is joga-ambicionálja a győzelmet.

A versenyekre, mint értesülünk igen jól átöttek ki a nevezések »kincses Kolozsvár legjobb tornászainak versenyében lesz alkalmunk gyönyörködni, ráadásul pedig egy izgalmas football mérkőzésben. A kiadott jegyek mind a két versenyre érvényesek. Az atlétikai versenyek kezdete 2 órakor, a footballé pedig 5 órakor.

A NAC. ülése. A NAC. holnap pénteken este fél órakor választmányi ülést tart. Pontos időben és teljes számban való megjelenést kér Pásztor Bertalan főtitkár.

Üggető versenyek. Az idén tavasszal is részünk lesz a löversenyek izgalmas sporjában! A Biharmegyei Gazdasági Egylet ugyanis az őszi program egyrészét, az üggetőversenyeket tavaszra helyezte át. E versenyek két napon át tartanak s az idén f. évi június 23-án (vasárnap) és 25-én vannak kitűzve. A versenyek minden napjának programja 7-8 futást ígér, melyekre szép díjak vannak kitűzve, mint pl a Miniszteri díj, a budapesti és nagyvárad díj. Ez magában is biztosítja a verseny sikerét. A nevezési zárlat f. évi június 18-án esti 10 óra Versenyfeltételek megtudhatók Weingartner Andot egyleti titkárnál.

MULATSÁG.

Sportolók mulatsága. Sportkabaréval és táncal egybekötött zártkörű majális rendez a Nagyvárad »Törékvés« Sport Egylet, f. hó 19-én, vasárnap este 8 órai kezdettel, a Kolozsvári-utca 50. szám alatti, Magyar Király kávéház kerthelyiségében. Nagyszerű sportcuplék szerepelnek a műsorban, a múlt évi fővárosi sportcabaréból és szenzációt fognak kelteni egy helybeli újságíró aktuális szerzeményei. Belépőjegyül a meghívó szolgál s akik meghívóra igényt tartanak, forduljanak telefonon Löwensten Zsigmond elnökhöz (83. sz.) vagy pedig Szilágyi János titkárhoz (Bátor-u. 11.) A mulatság érdekében 60 tagu rendezőség buzgólkodik és érdekességét fogja emelni azon körülmény, hogy egy új serum labda és a jelenlevők autogramjával ellátott díszes »Törékvés emlékkönyv« lesz kioszrolva. Rosz idő esetén a nagy teremben lesz megtartva a mulatság.

Igazságszolgáltatás.

§ **Achimné ügye a nagyváradai járás-bírósnál.** A nagyváradai kir. járásbírósnál előtt özv. Achim Andrásné ügyét tárgyalta tegnap Palánkay járásbíró. Dr Székely Lajos ügyvéd hatóság előtti rágalmozásért jelentette fel Achimné. Achimné ugyanis dr Fényes Samu ügyvéd útján panaszt emelt Székely Lajos dr ellen sajtó útján elkövetett becsületesítés és rágalmozás miatt, az ügyészség azonban a vádat elejtette. Ezért került Achimné most a vádlottak padjára. Már több ízben tárgyalta az ügyet a járásbírósnál, azonban ítéletre még nem került a sor. Achimné azzal védekezett, hogy dr Fényes Samu az ő tudta nélkül adta be a feljelentést. Palánkay járásbíró az ügy tárgyalását bizonyíték kiegészítése végett elnapolta.

§ **Párbajozók a bíróság előtt.** Két orvosnövendék állott tegnap a nagyváradai törvényszék büntető bírósága előtt bárbaj vétéséért. Az eset a múlt év őszi történt. Frensz Terentius IV. éves orvosnövendék és Domján Gábor végzett orvosnövendék egy kávéházi afférból kifolyólag pisztoly és kardpárbajt vívtak. A feltételek a legsúlyosabbak voltak: há-

romszori golyóváltás 10 lépés »vanceval, azután nehéz lovasági karddal végkimerültségig bandage nélkül. A párbajban Domján Gábor sérült meg. Sérülésével két hétig feküdt a biharmegyei kórházban. A párbajozókat tegnap vonta felelőségre a törvényszék. A tárgyaláson Petróczy törvényszéki bíró elnökölt. Az ügyész vádbeszéde után a bíróság meghozta az ítéletet, mely szerint Domján Gábor 5 napi és Frensz Terentius 21 napi államfogházra lett ítélve.

TÁVIRATOK.

Az erdélyi ciklon.

Budapest, május 15.

(Saj. tud.) Lukács László ma felkérte gróf Bethlen András főispánt és jelentést kért a tegnap dühöngő óriási szélviharról. A miniszter intézkedése alapján a károsultak részére inség segélyt fognak kiosztani. A katasztrófáról az uralkodónak is jelentést tettek.

Felrobbantott banditák.

Páris, május 15.

Reggel fél 4 órakor sikerült a ház elé, amelyben Garnier és Vale automobilbanditák rejtöztek, elhelyezni egy bombát. A banditák ekkor is lövöldöztek. A katonaság sortűzzel válaszolt. Aztán a rendőrök benyomultak.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

A pünkösdi mellékletre szánt dolgozataikat sziveskedjenek t. munkatársaink még e hét folyamán hozzánk juttatni.

J. B. Sajnálattunkra, nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a beküldött nyilatkozatot közöljük. — A mi értesülésünk szerint úgy történt a dolog, ahogy megirtuk. Azon változtatni a beküldött nyilatkozat után sincs okunk.

KÖZGAZDASÁG.

Minő kárt okozott a tavaszi fagy?

A múlt hónapban két ízben is fagy köszöntött be az abnormis időjárás közepett. A gazdák nem ok nélkül féltek a tavaszi fagytól, mert az idei termést erősen megdézsmálta a hideg. A hegybíró most állította össze jelentését a tavaszi fagy által okozott károkról. A jelentés szerint az átlagos kár, amelyet a fagy okozott, a termés harmadrésze. Egyes gazdák-nál nagyobb kár is van, amelynek ellenébe a gazdák adóleírásban részesülnek.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonatörszén tegnap szilárd volt az irányzat. Készáru ötlet magasabb.

Határídők zárlata:

Májusi buza	— — — —	11.71
Októberi buza	— — — —	11.32
Októberi rozs	— — — —	9.60
Októberi zab	— — — —	9.10
Májusi tengeri	— — — —	9.22
Juliusi tengeri	— — — —	9.17

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Modern három szobás lakás szükséges mellékhelyiségekkel **Aug. 1-re kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

A zonnal eladó

egy 4 hengeres 6 ülés

automobil.

Ugyanitten egy **mechanikus üzlet**

az összes felszerelés, jó forgalmu helyen más vállalat miatt minden elfogadható áron eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

Az országgyűlési választóknak a nagyvárad választói kerületre nézve 1913. évre érvényes, ezen hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke a kihagyottak névjegyzékével együtt az 1899. XV. t.-c. 146 illetve 151 §-a értelmében f. év május hó 5-től május hó 25-ig bezárólag a városháza közigazgatási kiadóhivatalában (I. e. 24. a.) közszemlére lesz kiteve.

Ezen ideiglenes névjegyzéket valamint a kihagyottak névjegyzékét a jelzett napokon reggel 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és ugyanott lemásolhatja.

Felhívatom mindazok akik az 1874. évi XXXIII. t.-c. 44. §-a értelmében az észrevételek beadására akar azért mert a választók névjegyzékébe fel nem vétettek, akár azért mert nevelők, foglalkozásuk, életkoruk vagy lakásuk hibásan lett beírva, akár azért mert valaki jogosulatlanul lett felvéve, vagy kihagyva jogosítva vannak felszólalásaikat írásban a szükséges iratokkal felszerelve a központi választmányhoz címezve az 1899. évi XV. t.-c. 151. §-a értelmében folyó évi május hó 5-től 25-ig Kelepecz Dezső irodaigazgatónál beadni.

Ezen felszólalásokat nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti, azokat ugyanott lemásolhatja s azokra vonatkozólag netán teendő észrevételeit írásban minden beadványhoz külön, a szükséges iratokkal felszerelve az 1874. évi XXXIII. t.-c. 45 és 46. §-a központi választmány elnökéhez címezve folyó évi május 5-től május 25-ig az irodaigazgatónál benyújtja.

Irodaigazgató utasítatik, hogy a beadandó felszólalásokat és az észrevételeket külön sorrendben iktassa be, s a záros határidő elteltével az iktató könyvvel együtt a központi választmányhoz azonnal terjesse be, vagy arról, hogy felszólalás nem adatott be a záros határidő elteltével jelentést tegyen.

Miről a város közönsége hirdetmény közzéttele után, Kelepecz Dezső irodaigazgató pedig jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

Rimler Károly,
polgármester.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

6549, 8172. és 8173.912.

Hirdetmény.

Nagyvárad összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1912. évi I. és II. osztályu kereseti adókiivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében f. évi május hó 18—25-ik napjain át nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal és pedig az I-ső kerületre (Olaszi) nézve a 21-ik, — a II-ik kerületre (Ujváros és Kűlváros) nézve a 15-ik számú s a III-ik kerületre (Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegy) nézve 26-ik számú szobájában azon figyelmeztetés mellett tétetnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, azon idő alatt, az említett lajstromokban terhükre előírt adót megtekinthetik s az elleni netaláni felszámolásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

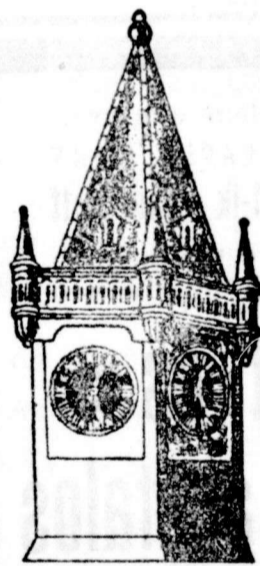
Nagyvárad, 1912. évi május hó 15.

Városi adóhivatal.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héttben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.

Saját ház.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlái betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti. Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velence >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velence >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velence >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velence >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy a hígnikus fodrász termemet

Rákóczi-ut 6. szám alá

helyeztem át. Azon újítással, hogy a manicűr salon az igen tisztelt hölgyközönség részére teljesen külön bejárattal áll rendelkezésre, továbbá raktáron tartom az összes kéz, köröm ápoláshoz szükséges dolgokat, ugymint Aniol, Tolideur, Polesuar köröm viz stb. a legfinomabb francia arc és kéz krémek, fejmosáshoz az összes különlegességi vizek, illatszerekben a bel és külföldi legjobb illatok nagybani választékban. Ezen újításnak szükségét látva, magamat a nagyérdemű közönség szives pártfogásába ajánlom

Marton József

fodrász.

Telefon 775.

Telefon 775.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Legrégibb és legmegbízhatóbb

:: nyaralási vállalat! ::

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra épült és fővárosi mintára berendezett

**molykár elleni megóvó
és biztosító vállalatomra.**

Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szörme árukat, függönyöket, szőnyeget stb. Azokat saját műhelyemben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kivánatra azokért házhoz küldök, az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Zboray Gyula,

szücs üzlete Rákóczi-ut 7.

Telep: Körös-utca 32. — Saját ház.

Telefon 947.

Telefon 947.

FŐ A SZORGALOM ÉS A PONTOSSÁG!

Puskás Károly

uri divat férfi szabó, Szent János-utca 45. sz.

Elvállalok mindennemű férfi ruhák készítését a legújabb divat szerint izléses kivitelben, valamint elvállalok átalakítást, javítást, tisztítást. Hiteles egyéneknek kedvezményes részletfizetésre is készítek a legszolidabb árban.

Mintáim vannak dús választékban elsőrendű gyárakból.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T.

N.-Várad és biharmegyei főraktára

KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.

Telefon 75.

Telefon 75.

Világos Király sörünket

valamint **szent István** védjegyű

dupplamaláta

sörünket melyet a leghírnevesebb orvostanárok mint kiváló gyógyított ajánlanak.

Épület- és díszmű bádogos.

Fürdőszobák berendezésére legdiszesebb és legcélsebb kivitelben a modern technika legteljesebb rendszere szerint, valamint vízvezetékek elkészítésére legmelegebben ajánlhatjuk

DENGELEGI ÁRMIN

BÁDOGOS,

vízvezetékszerelő és fürdőszoba berendező céget, Nagyváradon, Kolozsvári-utca 44. sz. alatt, amely elsőrangú, legtartósabb anyaggal dolgozik és lelkiismeretes munkát szállít.

ELVALLAL minden e szakmába vágó munkákat, épületek fedését, kerti és egyéb locsoló csapok készítését. Igen jutányos áron a közönség teljes megelégedésére.

Műhely áthelyezés!

Értesítem a n. érd. közönséget, hogy évek óta fenálló

bádogos műhelyemet

Huszár-utca 13. sz. alá

helyeztem át. **Jutányos árban** vállalom, fürdő szoba, angol klozett, vízvezeték berendezéseket, ugyisintén **épület és díszmű** bádogos munkákat s b. Költségvetés díjmentesen, levelekre válaszolok. Szives pártfogást kér

Tótós Mihály

épület és díszmű bádogos.

Helyi és vidéki telefon 386.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy

Csengeri-utca 21-ik szám alatt

saját házamban, egy a mai korak mindenképpen megfelelő

= épület és =

műbutor asztalos

műhelyt létesítettem.

Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszertár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel úgy helyben, mint vidékre készséggel szolgállok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaál József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

**Permetezés helyett
Porozás!**

A szőlő peronosporája ellen kitűnő sikerrel lehet védekezni minden permetezés nélkül a br. **FECHTIG-féle**

„PULVAZURÓ”

segélyével. — Az előző évi eredményekről szóló beszámoló füzet minden érdeklődőnek díjmentesen megküldetik! — A „PULVAZURÓ” ára nagyban 60 fill., 50 kg.-on alul 62 fill. kg.-ként. Egyedüli beszerzési forrás a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

BUDAPEST, (V. ALKOTMÁNY-UTCZA 31.)

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvasárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacsvey-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

Jenny Jenő

órás és ékszerész

Szent János-utca 39. szám.

Bérmaszülők

figyelmébe

ajánlja nagy

óra- és ékszer-raktárát

VAJNOVSZKI FERENC
uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

Kréme „NINON“

Legjobb szer, szeplő, májfolt ellen, pár napi használat után az arc hófehér, üde színt kap, teljesen ártalmatlan. :-: Egy tégely 1 kor., hozzá szappan 1 kor. Kapható:

Vadász Albert

drogériájában.

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra berendezett, molykár ellen védő, biztosító és raktározó intézetemre. Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme-árukat. Férfi és női városi bundák, uri bundák, szőnyegek, függönyök, gallérok, karmantyukat stb., saját műhelyemben kijavítva, tisztán, hiba nélkül szolgáltatva vissza. Kívánatra azokért házhoz küldök, az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becses pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Dózsa János szücsmester
Nagyvárad. Sas-passage.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillarak

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

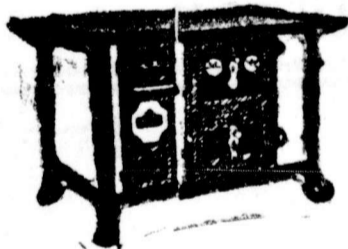
Főszerező telefonja 55. sz

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Csúzi Ferencz

fehérnemű és ruhatisztító intézete

N.-Várad Szaniszló-u. 32.

Elvállal fehérnemű s minden más ruha tisztítást jutányos árban. Meghívásra a ruhákért érte is küldök. Levelekre válaszolok.

Kátránypapír:

21 ki'ós tekercs	K	2-20
29 >	>	3-50
35 >	>	4-00
40 >	>	5-50
55 >	>	7-00
34 > elszigetelő	>	4-50

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Megnyilt a Püspökfürdő.

Tavaszi pompájában kibontakozva virágos fáival fenséges látvány a Püspökfürdő. A gyönyörű üdülő és gyógyhely most kitűnő uj kézbe került. A Püspökfürdő bérletét régi, kiválón, kipróbált ember **Dancs István** vette át, aki rendkívüli gondnal, izlés-sel, minden modern igénynek megfelelően rendezte be az éttermeket, fürdőket, s valóságos kis paradicsomot varázsolt a zöldelő platánok közé. A Püspök-fürdő máj. 1-én nyilt meg s máris igen nagy számban keresi fel a közönség, mely nem csak gyógyulást de kellemes szórakozást is talál.

Vasszerkezeti gyár.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ

első nagyvárad

redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utczáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tüzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöltetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Az egész berendezés és egy 6 sz. Wertheim szekrény eladó.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Üzletünket véglegesen feloszlatjuk, miért is jó hírnevű rőfös, női divat és confectio áruraktárunkat **hatóságilag engedélyezett végeladással** kiárusítjuk. A legjobb minőségű vásznak, férfi és női fehéreneműek, szövetei, függönyök, szőnyegek és minden e szakmába vágó cikkek

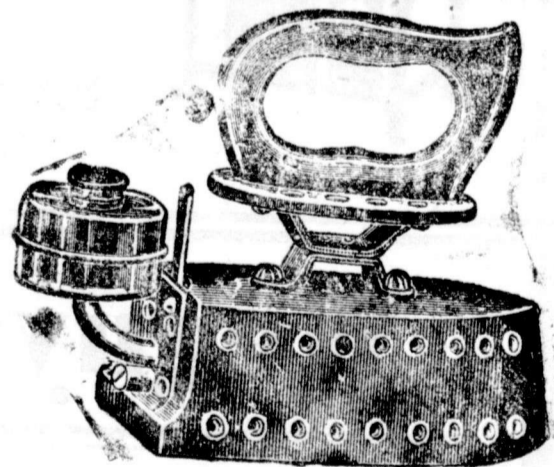
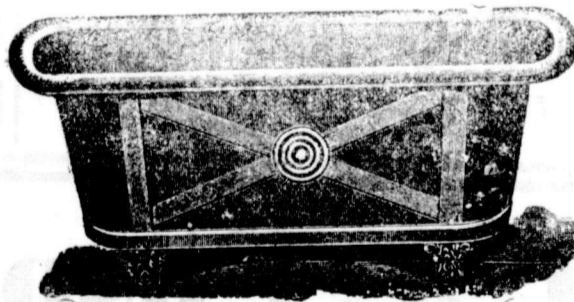
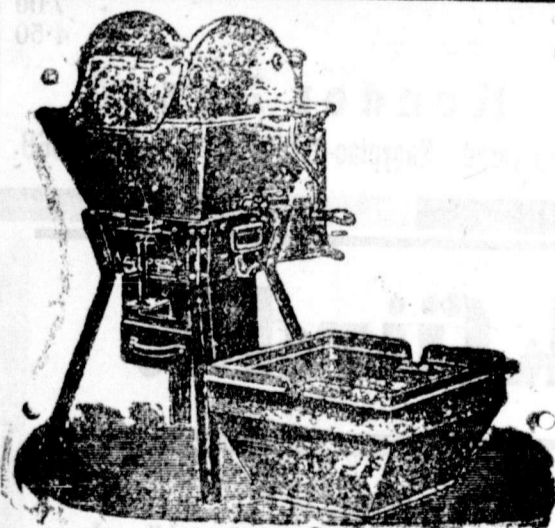
eddig sehol nem volt olcsó árban, részletekben és **egy tömegben is** készpénz fizetés mellett eladatnak. Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai

Rákóczi-ut, HUZELLA czéggel szemben.

Partie árusoknak csakis az esti órákban.

Az üzlethelyiség kiadó.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

